

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 25.1.2006
COM(2006) 26 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Θεματικό πρόγραμμα για τη συνεργασία με τρίτες χώρες στους τομείς της
μετανάστευσης και του ασύλου**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή.....	3
2.	Πλαίσιο	3
2.1.	Ανάλυση του πλαισίου.....	3
2.2.	Ισχύον πολιτικό πλαίσιο.....	5
2.3.	Οι παρεμβάσεις που χρηματοδοτήθηκαν κατά το παρελθόν και τα συναχθέντα συμπεράσματα.....	6
2.4.	Οι λόγοι μιας θεματικής προσέγγισης.....	8
3.	Το μελλοντικό θεματικό πρόγραμμα	8
3.1.	Γενικοί στόχοι και πεδίο εφαρμογής.....	8
3.2.	Στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές	10
3.2.1.	Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της μετανάστευσης και της ανάπτυξης	11
3.2.2.	Προώθηση μιας αποτελεσματικά διαχειριζόμενης μετανάστευσης εργαζομένων	12
3.2.3.	Καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης και διευκόλυνση της επανεισδοχής των παράνομων μεταναστών	13
3.2.4.	Προστασία των μεταναστών από την εκμετάλλευση και τον αποκλεισμό.....	14
3.2.5.	Προώθηση της παροχής ασύλου και της διεθνούς προστασίας των προσφύγων	14
3.3.	Αρχές προγραμματισμού και εφαρμογής.....	15

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Για τον εξορθολογισμό και την απλούστευση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου που διέπει τις εξωτερικές δράσεις της Κοινότητας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε μία νέα σειρά από έξι μέσα στο πλαίσιο των δημοσιονομικών προοπτικών για το διάστημα 2007-2013. Τρία μέσα (ανθρωπιστική βοήθεια, σταθερότητα και μακροοικονομική βοήθεια) είναι οριζόντιας φύσης προκειμένου να ανταποκρίνονται σε ιδιαίτερες ανάγκες και περιστάσεις. Τρία μέσα (προενταξιακή βοήθεια, στήριξη της ευρωπαϊκής γειτονίας και αναπτυξιακή συνεργασία και οικονομική συνεργασία) έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την υλοποίηση ειδικών πολιτικών και καλύπτουν συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές). Στο μέλλον, τα μέσα αυτά θα παρέχουν τις βασικές νομοθετικές πράξεις για τις κοινοτικές δαπάνες προς στήριξη των προγραμμάτων εξωτερικής συνεργασίας, περιλαμβανομένων και των θεματικών προγραμμάτων, και θα αντικαταστήσουν τις ισχύουσες θεματικές ρυθμίσεις.

Σύμφωνα με τις προτάσεις αυτές, τα θεματικά προγράμματα παρέχουν σημαντική προστιθέμενη αξία και περιλαμβάνουν δραστηριότητες που συμπληρώνουν τα γεωγραφικά προγράμματα, τα οποία εξακολουθούν να συνιστούν το κατεξοχήν πλαίσιο της κοινοτικής συνεργασίας με τρίτες χώρες¹.

Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να προβεί σε διαβουλεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με το πεδίο, τους στόχους και τις προτεραιότητες κάθε θεματικού προγράμματος βάσει των επίσημων ανακοινώσεων των δύο αυτών θεσμικών οργάνων. Το αποτέλεσμα της διαδικασίας αυτής θα αποτελέσει τον πολιτικό προσανατολισμό για τα μετέπειτα στάδια του προγραμματισμού, κυρίως τα έγγραφα θεματικής στρατηγικής που θα εκπονηθούν σύμφωνα με τις διατάξεις των προαναφερθέντων μέσων.

Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να προταθούν τα στοιχεία που θα χαρακτηρίζουν το θεματικό πρόγραμμα για τη συνεργασία με τρίτες χώρες στους τομείς της μετανάστευσης και του ασύλου.

2. ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1. Ανάλυση του πλαισίου

Η μετανάστευση αποτελεί το επίκεντρο των πολιτικών συζητήσεων στην Ευρώπη και συνιστά μία από τις στρατηγικές προτεραιότητες του τομέα των εξωτερικών σχέσεων της Ένωσης. Αφού επί δύο αιώνες και πλέον υπήρξε η ίδια σημείο εκκίνησης μεταναστών, η Ευρώπη αποτελεί σήμερα έναν από τους κυριότερους προορισμούς μεταναστών διεθνώς. Οι ανισορροπίες μεταξύ, αφενός, των πλούσιων, δημοκρατικών και σταθερών ευρωπαϊκών κρατών με γηράσκοντα πληθυσμό και, αφετέρου, των φτωχότερων, λιγότερο σταθερών κρατών με νέο ηλικιακά και ταχέως αυξανόμενο πληθυσμό, εξηγούν την εξέλιξη αυτή η οποία πιστεύεται ότι θα συνεχιστεί και τα επόμενα χρόνια.

Η σημερινή κατάσταση στον τομέα της μετανάστευσης παρουσιάζει χαρακτηριστικά όπως το ότι οι μετανάστες αυξάνονται σε απόλυτο αριθμό, όπως αυξάνεται και ο αριθμός των

¹ Βλέπε ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο "Εξωτερικές δράσεις μέσω θεματικών προγραμμάτων στο πλαίσιο των μελλοντικών δημοσιονομικών προοπτικών 2007 - 2013" [COM(2005) 324 τελικό] της 3ης Αυγούστου 2005.

γυναικών μεταναστών, οι τύποι μετανάστευσης πολλαπλασιάζονται, αυξάνεται η παράνομη διακίνηση ατόμων, αυξάνεται η διασπορά, μεγεθύνονται οι προκλήσεις σχετικά με την ενσωμάτωση, τόσο για τους μετανάστες όσο και τις χώρες υποδοχής, ενισχύονται οι δεσμοί με άτομα που έχουν παραμείνει στη χώρα καταγωγής, διαφοροποιούνται συνεχώς οι τύποι προορισμού και καταγωγής, και πολλαπλασιάζονται οι μεταναστευτικοί οδοί. Η μεταναστευτική πίεση γίνεται όλο και εντονότερη στην Ευρώπη και σε άλλες βιομηχανικές χώρες, ενώ η μετανάστευση νότου/νότου συνιστά πλέον σημαντικό φαινόμενο (που αποδεικνύει ότι πρέπει πλέον να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη η μετανάστευση νότου/νότου και οι συναφείς παράγοντες). Σε ορισμένες περιπτώσεις, χώρες που μέχρι πρόσφατα αποτελούσαν μόνο χώρες καταγωγής ή/και χώρες διέλευσης έχουν εξελιχθεί σε χώρες διέλευσης ή σε χώρες υποδοχής, π.χ. ορισμένες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και χώρες της Βορείου Αφρικής. Ωστόσο, οι χώρες αυτές δεν είναι πάντα καλά εξοπλισμένες, ενώ οι υποδομές και το αρμόδιο προσωπικό διαχείρισης της μετανάστευσης συχνά δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση των καταστάσεων αυτών. Παράλληλα, τα άτομα που σχεδιάζουν να μεταναστεύσουν χρειάζονται συμβουλές και βοήθεια, ενώ αυτοί που επιστρέφουν στη χώρα καταγωγής τους ενδέχεται σε πολλές περιπτώσεις να χρειάζονται υποστήριξη για την επανένταξή τους.

Στο πλαίσιο αυτό, και παρά το ότι είναι αδύνατο να δοθούν αξιόπιστες εκτιμήσεις, η λαθρομετανάστευση συνιστά φαινόμενο που επεκτείνεται συνεχώς. Αν και ένα σημαντικό μέρος των λαθρομεταναστών εργάζονται στις ευρωπαϊκές οικονομίες και στις αγορές εργασίας, η λαθρομετανάστευση, μέρος της οποίας προκύπτει από το εμπόριο και την παράνομη διακίνηση ανθρώπων, αποτελεί επίσης πηγή διάφορων προβλημάτων. Οι χώρες προορισμού, περιλαμβανομένων και των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπονούν συγκεκριμένες πολιτικές για την καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης, ενώ παράλληλα συντονίζουν τις πολιτικές τους για τη διαχείριση της μετανάστευσης και την προώθηση των κοινωνικών και αναπτυξιακών της διαστάσεων. Ωστόσο, για να είναι ικανοποιητικές και αποτελεσματικές, οι πολιτικές αυτές προϋποθέτουν τη συνεργασία των τρίτων χωρών καταγωγής και διέλευσης.

Η μετανάστευση εντάσσεται επίσης στη διαδικασία εκσυγχρονισμού των αναπτυσσόμενων χωρών και τη στιγμή αυτή συνεχίζεται έντονος διάλογος για τον τρόπο με τον οποίο η μετανάστευση μπορεί να συνεισφέρει καλύτερα στην ανάπτυξη. Στο πλαίσιο του προβληματισμού αυτού, πρέπει να εξεταστούν οι δυνατότητες που προσφέρουν τα εμβάσματα των μεταναστών στην ανάπτυξη και, ειδικότερα, η μείωση των εξόδων μεταφορών των εμβασμάτων των μεταναστών και η ανεύρεση τρόπων ενθάρρυνσης των επενδύσεων αναπτυξιακού χαρακτήρα. Αν και οι αναπτυσσόμενες χώρες ενδεχομένως βλέπουν οφέλη από την μετανάστευση ανειδίκευτων ατόμων, η μετανάστευση εργαζομένων μεσαίας και μεγάλης ειδίκευσης μπορεί να αποτελέσει απώλεια ανθρώπινου δυναμικού. Η αναζήτηση μέτρων για την αντιμετώπιση του προβλήματος της «αφαίμαξης εγκεφάλων» και την προώθηση, αντίθετα, της κυκλοφορίας εγκεφάλων συνιστά ένα δεύτερο θέμα στο πλαίσιο του προβληματισμού για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη. Τέλος, δίδεται επίσης προσοχή στην ενθάρρυνση της συνεισφοράς από την εκάστοτε διασπορά στην ανάπτυξη της χώρας καταγωγής της.

Σε αντίθεση με την οικονομική μετανάστευση ή τη μετανάστευση για οικογενειακούς λόγους, η μετανάστευση που προκαλούν οι συρράξεις και η ανασφάλεια παρουσιάζει συνήθως περισσότερο κυκλικό χαρακτήρα. Η μαζική αναχώρηση ακολουθείται συνήθως από μαζική επιστροφή μόλις βελτιωθεί η κατάσταση από την άποψη της ασφάλειας. Αυτό το είδος της αναγκαστικής μετανάστευσης δημιουργεί πρόσφυγες που μετακινούνται σε γειτονικές περιοχές όπου μπορούν να βρουν προστασία ή άμεσο καταφύγιο. Οι πρόσφυγες μπορούν να

δημιουργούν πίεση στις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές δομές των χωρών υποδοχής οι οποίες δεν διαθέτουν πάντα τις υποδομές και τα νομοθετικά και διοικητικά μέσα για να αντιμετωπίσουν την κατάσταση. Οι παρατεταμένες καταστάσεις πρόσφυγα μπορούν να αυξήσουν την πίεση στους οικονομικούς και περιβαλλοντικούς πόρους και ορισμένες φορές να δημιουργήσουν πιέσεις και να προκαλέσουν δευτερεύουσας σημασίας κινήματα.

Όλες αυτές οι εξελίξεις επηρεάζουν τις διμερείς και περιφερειακές σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τρίτες χώρες.

2.2. Ισχύον πολιτικό πλαίσιο

Η συνθήκη του Άμστερνταμ δημιούργησε τις νομικές βάσεις για μία κοινοτική πολιτική μετανάστευσης και ασύλου. Οι στόχοι της πολιτικής αυτής, όπως ορίζονται στη συνθήκη, έλαβαν περισσότερο συγκεκριμένη μορφή από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε (Οκτώβριος 1999) και, αφού αναπτύχθηκαν περαιτέρω στο πλαίσιο διαδοχικών Ευρωπαϊκών Συμβουλίων, επανεξετάστηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Χάγης (Νοέμβριος 2004). Αφορούν τη διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων, τη σύσταση ενός κοινού καθεστώτος παροχής ασύλου, την ισότιμη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών και την εταιρική σχέση με τρίτες χώρες στο πλαίσιο μιας συνολικής, συνεκτικής και ισορροπημένης προσέγγισης. Όσον αφορά τη συνεργασία με τρίτες χώρες, το πρόγραμμα της Χάγης όριζε ειδικότερα ότι «η πολιτική της ΕΕ θα πρέπει να έχει ως στόχο να βοηθήσει τις τρίτες χώρες, σε πλήρη σύμπραξη, χρησιμοποιώντας όπου υπάρχουν υφιστάμενα κοινοτικά κονδύλια, στις προσπάθειές τους για να βελτιώσουν την ικανότητα που διαθέτουν για τη διαχείριση της μετανάστευσης και την προστασία των προσφύγων, την πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, την ενημέρωση για νόμιμους διαύλους μετανάστευσης, την επίλυση προσφυγικών καταστάσεων με την παροχή καλύτερης πρόσβασης σε βιώσιμες λύσεις, τη δημιουργία ικανότητας ελέγχου των συνόρων, την ενίσχυση της ασφάλειας των εγγράφων και την αντιμετώπιση του προβλήματος της επιστροφής.»²

Η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στις εκκλήσεις αυτές με την ενσωμάτωση των θεμάτων που σχετίζονται με τη μετανάστευση και το άσυλο στον πολιτικό της διάλογο με τρίτες χώρες και με την ένταξη των θεμάτων αυτών στις στρατηγικές της συνεργασίας. Στο πλαίσιο αυτό προτάθηκαν επίσης συνολικές προσεγγίσεις όπως, πρόσφατα, με την έκδοση της ανακοίνωσης της 30ης Νοεμβρίου 2005 για τα μέτρα προτεραιότητας για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της μετανάστευσης - Πρώτος απολογισμός μετά το Hampton Court³.

Επιπλέον, το 2003 η Επιτροπή πρότεινε ένα νέο ειδικό μέσο, το πρόγραμμα AENEAS⁴, (άρθρο του προϋπολογισμού 19 02 03), το οποίο προορίζεται να διαδεχθεί τις προπαρασκευαστικές δράσεις που χρηματοδοτήθηκαν από το κονδύλιο B7-667 του προϋπολογισμού το διάστημα μεταξύ 2001 και 2003, με σκοπό να βοηθηθούν οι τρίτες χώρες στις προσπάθειές τους για καλύτερη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών. Το μέσο αυτό, που εγκρίθηκε το 2004 με διαδικασία συναπόφασης, δημιουργήθηκε για να καλύψει το διάστημα 2004-2008 και έλαβε συνολικό προϋπολογισμό 250 εκατ. ευρώ⁵. Εν όψει της

² 14292/1/04 REV 1, Συμπεράσματα της Προεδρίας –Βρυξέλλες, 8 Δεκεμβρίου 2004, Κεφ. 1.6.1.

³ COM(2005) 621.

⁴ Η ονομασία “Aeneas” λήφθηκε από τον ήρωα της Αινιάδας του Βιργιλίου.

⁵ 30 εκατ. ευρώ για το 2004, 45 εκατ. ευρώ για το 2005, 45 εκατ. ευρώ για το 2006, 60 εκατ. ευρώ για το 2007 και 70 εκατ. ευρώ για το 2008 (ενδεικτική ετήσια κατανομή).

ολοκλήρωσης στα τέλη του 2006 του σημερινού δημοσιονομικού πλαισίου⁶ της ΕΕ, η διάρκεια του προγράμματος AENEAS έχει μειωθεί σε τρία έτη και, υπό την αίρεση του παρόντος εγγράφου, πρόκειται να δημιουργηθεί ένα νέο θεματικό πρόγραμμα το οποίο, μεταξύ άλλων, θα συνεχίζει τις δραστηριότητες του προγράμματος AENEAS στο πλαίσιο των δημοσιονομικών προοπτικών 2007-2013.

2.3. Οι παρεμβάσεις που χρηματοδοτήθηκαν κατά το παρελθόν και τα συναθρόντα συμπεράσματα

α) Παρεμβάσεις εντός του πλαισίου των γεωγραφικών μέσων

Ακόμη κι αν το νέο θεματικό πρόγραμμα για τη μετανάστευση δεν θα καλύπτει τις χώρες υπό προενταξιακό καθεστώς, πρέπει να τονιστεί ότι η μετανάστευση, το άσυλο, ο έλεγχος των συνόρων και τα θέματα της θεώρησης έχουν τύχει, και θα συνεχίσουν να τυγχάνουν ιδιαίτερης προσοχής στο πλαίσιο της διεύρυνσης. Μεταξύ 1997 και 2003, διατέθηκε συνολικό ποσό 413,3 εκατ. ευρώ για διάφορα έργα στους προαναφερθέντες τομείς στο πλαίσιο των εθνικών προγραμμάτων PHARE για τις 10 αιτούσες χώρες. Πολλά από τα έργα αυτά συνίσταντο σε «αδελφοποιήσεις» οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα να τεθούν εμπειρογνώμονες των κρατών μελών στη διάθεση των διοικήσεων των αιτουσών χωρών.

Όσον αφορά τα γεωγραφικά μέσα, όπως το TACIS και το MEDA, προγραμματίστηκαν περίπου 450 εκατ. ευρώ για το διάστημα 2002-2006, με σκοπό τη χρηματοδότηση δράσεων που σχετίζονται άμεσα με τη μετανάστευση, κυρίως στα Βαλκάνια, στη Μεσόγειο και στην Ανατολική Ευρώπη. Οι κύριοι τομείς παρέμβασης αφορούσαν την ενίσχυση των θεσμικών ικανοτήτων, τη βελτίωση των μεθοριακών ελέγχων, την καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης και της παράνομης διακίνησης ατόμων, την επάνοδο και επανένταξη των προσφύγων και των εκτοπισθέντων, τη βελτίωση των πολιτικών υποδοχής και των εγκαταστάσεων για τα άτομα που ζητούν άσυλο και για τους πρόσφυγες.

Όσον αφορά την Ασία, τη Λατινική Αμερική και την υποσαχάρια Αφρική, η φύση των δράσεων που χρηματοδοτήθηκαν μέχρι τώρα σχετίζεται περισσότερο με τους πρόσφυγες και τους εκτοπισθέντες παρά με την καθαντό μεταναστευτική πολιτική.

β) Παρεμβάσεις στο πλαίσιο των προπαρασκευαστικών δράσεων 2001 - 2003

Το κονδύλιο B7-667 του προϋπολογισμού δημιουργήθηκε το 2001, με σκοπό να επιτρέψει την έγκριση προπαρασκευαστικών δράσεων στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου. Στο εν λόγω κονδύλιο ενεγράφη συνολικό ποσό 10 εκατ. ευρώ για το πρώτο έτος. Το ποσό αυτό αυξήθηκε κατά 12,5 εκατ. ευρώ το 2002 και κατά 20 εκατ. ευρώ το 2003, τουτέστιν ανήλθε συνολικά σε 42,5 εκατ. ευρώ. Κατά τα τρία αυτά έτη, συγχρηματοδοτήθηκαν 49 ενέργειες (με ποσό συχνά κατώτερο του ενός εκατ. ευρώ).

Η διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων, η πρόληψη της λαθρομετανάστευσης, η επανένταξη των μεταναστών στην χώρα καταγωγής τους, η σχέση μεταξύ μετανάστευσης και ανάπτυξης και η διεθνής προστασία συνιστούν τους βασικούς τομείς παρέμβασης. Από

⁶ Έτσι επίσης εξηγείται γιατί η αναθεωρημένη έκδοση για το 2006 του εγγράφου αναφοράς του προγράμματος AENEAS 2004-2006, το οποίο έπρεπε να σχεδιάζει τις δραστηριότητες του εν λόγω προγράμματος για τα οικονομικά έτη 2007-8, και είχε περιληφθεί (σημείο 2.7. (β) στο σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του προγράμματος της Χάγης που ενέκρινε το Συμβούλιο στις 10 Ιουνίου 2005, δεν θα υλοποιηθεί πλέον.

γεωγραφικής σκοπιάς, δράσεις υλοποιήθηκαν κατά κύριο λόγο στα Βαλκάνια (αρχικά στην Αλβανία), στην Ανατολική Ευρώπη (κυρίως Ουκρανία και Ρωσία), στις χώρες της Μεσογείου (Μαρόκο, Τυνησία, Τουρκία) και στην Ασία (κυρίως Αφγανιστάν και Σρι Λάνκα).

Οι ενέργειες που χρηματοδοτήθηκαν μέσω του κονδυλίου B7-667 συνέβαλαν ώστε να αυξηθεί η προβολή της εξωτερικής δράσης της Κοινότητας στον τομέα της μετανάστευσης, στα κράτη μέλη, στις διοικήσεις ορισμένων τρίτων χωρών, σε ορισμένες ειδικευμένες διεθνείς οργανώσεις και σε αυξημένο αριθμό μη κυβερνητικών οργανώσεων. Ωστόσο, λόγω της νέας της προσέγγισης και της σχετικά αυτόνομης ανάπτυξης σε σύγκριση με την λοιπή κοινοτική εξωτερική βοήθεια, η δράση μέσω του κονδυλίου B7-667 ενίοτε κατέληξε στη χρηματοδότηση μεμονωμένων ενεργειών που δεν συνδέονται με τον υφιστάμενο προγραμματισμό.

Παρόλα αυτά, η αύξηση του αριθμού των απαντήσεων στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων δεν αφήνει αμφιβολίες όσον αφορά το αυξανόμενο ενδιαφέρον για το συγκεκριμένο μέσο. Οι εταίροι διαφοροποιήθηκαν επίσης, αν και η πτυχή αυτή χρήζει περαιτέρω βελτίωσης.

γ) *Παρεμβάσεις στο πλαίσιο του προγράμματος AENEAS*

Από μόνο του, το πρόγραμμα AENEAS αποτελεί απάντηση στις αδυναμίες που εντοπίστηκαν κατά τις προπαρασκευαστικές δράσεις Στο πλαίσιο αυτό, ως περισσότερο καινοτόμο πτυχή θεωρήθηκε το γεγονός ότι εκπονήθηκε ένα κείμενο προγραμματισμού, όπου εντοπίζονται με ενδεικτικό τρόπο οι προτεραιότητες που προβλέπονται για τις παρεμβάσεις κατά τα τρία πρώτα χρόνια του προγράμματος (2004-2006). Το κείμενο αυτό, το οποίο εκπονήθηκε αφού λήφθηκαν υπόψη τα έγγραφα εθνικής και περιφερειακής στρατηγικής και τα ενδεικτικά προγράμματα, συμβάλλει στη βελτίωση της συνέπειας μεταξύ των προσεγγίσεων που αναπτύχθηκαν τόσο από τα γεωγραφικά όσο και τα θεματικά μέσα.

Είναι πρόωρο να εκτιμηθεί ολοκληρωτικά το πρόγραμμα Aeneas, λόγω του ότι μόλις τώρα ολοκληρώθηκαν οι χρηματοδοτικές αποφάσεις για τις προτάσεις που είχαν επιλεγεί μετά την πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων του 2004⁷, ενώ οι νέες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για τις εφαρμογές του ετήσιου προγράμματος εργασίας 2005 μόλις έχουν δημοσιευτεί⁸ και το νέο ετήσιο πρόγραμμα εργασίας για το 2006 βρίσκονται στο στάδιο της προετοιμασίας.

Το μόνο σχόλιο που, στο παρόν στάδιο, μπορεί να γίνει είναι ότι το πρόγραμμα AENEAS έχει προσελκύσει μεγαλύτερη (αν και περιορισμένη ακόμη) συμμετοχή κυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων από τρίτες χώρες και κράτη μέλη της ΕΕ. Η εξέλιξη αυτή που προκύπτει, μεταξύ άλλων, από την αυξημένη δημοσιότητα των προσκλήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος δεν μπορεί παρά να είναι πολύ ευπρόσδεκτη.

⁷ 26 έργα στη Βόρειο Αφρική, τα Βαλκάνια, την Ανατολική Ευρώπη και τη Νοτιοανατολική Ασία θα συγχρηματοδοτηθούν από την Κοινότητα με συνολικό ποσό 30 εκατ. ευρώ, βλέπε παράρτημα Ι.

⁸ Το εν λόγω πρόγραμμα εργασίας θα επιτρέψει στην Επιτροπή να συγχρηματοδοτήσει έργα στη Βόρεια και υποσαχάρια Αφρική, τη Μέση Ανατολή, την Ανατολική Ευρώπη, την Κεντρική Ασία, τα Βαλκάνια, την Τουρκία, την Κίνα, τη Λατινική Αμερική, τις νήσους τις Καραϊβικής με συνολικό ποσό 45 εκατ. ευρώ. Βλέπε παράρτημα ΙΙ.

2.4. Οι λόγοι μιας θεματικής προσέγγισης

Η θεματική προσέγγιση δικαιολογείται από την ανάγκη να παρέχεται ένα οριζόντιο κοινοτικό πλαίσιο που βοηθά να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των φορέων της ΕΕ, των τρίτων χωρών και των διεθνών φορέων που ανησυχούν για το φαινόμενο της μετανάστευσης, ώστε να γίνουν πιο κατανοητές οι προκλήσεις και να αναζητηθούν ισορροπημένες και αμοιβαία ικανοποιητικές λύσεις.

Ανταποκρίνεται επίσης στην ανάγκη ενσωμάτωσης των θεμάτων της μετανάστευσης και του ασύλου στις κοινοτικές πολιτικές συνεργασίας και ανάπτυξης, ενώ, παράλληλα, μπορεί να συμβάλλει στον καλύτερη εξυπηρέτηση των συμφερόντων της Κοινότητας στους εν λόγω τομείς, και ταυτόχρονα να καλύπτει την ανάγκη βελτιωμένης συνοχής της πολιτικής.

Η θεματική προσέγγιση ανταποκρίνεται στην επιθυμία της Επιτροπής για μεγαλύτερη προβολή της συμβολής της εξωτερικής πολιτικής της Κοινότητας σε θέματα μετανάστευσης και δύναται να διευκολύνει τη δημιουργία συνεργιών μεταξύ της προσέγγισης της Κοινότητας και των κρατών μελών στον τομέα αυτό.

Πιστεύεται ότι συμβάλλει επίσης σε μεγαλύτερη ευελιξία έτσι ώστε οι ραγδαία μεταβαλλόμενες συνθήκες και οι νέες μεταναστευτικές τάσεις να μπορούν να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά και έγκαιρα.

Τέλος, η θεματική προσέγγιση καλύπτει την ανάγκη για διαφοροποιημένες προσεγγίσεις οι οποίες θα συνδέουν όλες τις χώρες εντός των ιδίων μεταναστευτικών οδών ή τις χώρες που αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις όσον αφορά τη μετανάστευση και το άσυλο.

3. ΤΟ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

3.1. Γενικοί στόχοι και πεδίο εφαρμογής

Σε συνέχεια του προγράμματος AENEAS, γενικός στόχος του θεματικού προγράμματος στους τομείς της μετανάστευσης και του ασύλου είναι να δοθεί ειδική, συμπληρωματική βοήθεια στις τρίτες χώρες στις προσπάθειές τους να διαχειριστούν καλύτερα τις μεταναστευτικές ροές σε όλες τους τις διαστάσεις.

Η συνεισφορά που προτείνεται στο πλαίσιο του θεματικού προγράμματος δεν αποσκοπεί στο να αντικαταστήσει τις προγραμματιζόμενες παρεμβάσεις στους ιδίους τομείς που χρηματοδοτούνται από τα γεωγραφικά μέσα: η χρηματοδότηση εθνικών ή περιφερειακών δραστηριοτήτων σε σχέση με τη μετανάστευση πρέπει να εξακολουθήσει να αντιμετωπίζεται κατά προτεραιότητα στο πλαίσιο των γεωγραφικών μέσων. Δεδομένου ότι, κατ'αρχήν, τα σχέδια που χρηματοδοτούνται από το θεματικό πρόγραμμα θα είναι περιορισμένα ως προς το μέγεθος⁹, το θεματικό πρόγραμμα μπορεί να συμπληρώνει κατάλληλα τις παρεμβάσεις από τα γεωγραφικά μέσα, ή να προτείνει νέες πρωτοβουλίες, πιθανώς σε πειραματική βάση, λαμβάνοντας υπόψη τη στρατηγική προσέγγιση που όρισε η Κοινότητα για τις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες και περιοχές.

⁹ Τη στιγμή αυτή, κάθε επιχορήγηση που χορηγείται μέσω πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος Aeneas κυμαίνεται υποχρεωτικά μεταξύ 500 000 και 2 000 000 ευρώ· επίσης, η επιχορήγηση δεν δύναται να υπερβαίνει το 80% ή να είναι χαμηλότερη του 50% του συνολικού επιλέξιμου κόστους της δράσης.

Επίσης, θα προτιμάται όταν παρέχει στην Κοινότητα ένα αποτελεσματικότερο ή αποδοτικότερο μέσο για την επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων, και ιδίως στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- στην αντιμετώπιση παγκόσμιων ή πολυπεριφερειακών πρωτοβουλιών·
- στην ενθάρρυνση πρωτοβουλιών συνεργασίας στις οποίες οι εταίροι των χωρών καταγωγής, διέλευσης και προορισμού θα αναπτύσσουν και θα μοιράζονται τις εμπειρίες και τις μεθόδους εργασίας όσον αφορά διάφορες πτυχές της μετανάστευσης·
- στον καθορισμό με συγκεκριμένο τρόπο, στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της Κοινότητας, ειδικών κοινοτικών προτεραιοτήτων πολιτικής, διεθνών υποχρεώσεων ή δεσμεύσεων·
- στην εγκαινίαση προκαταρκτικών δράσεων, όταν και εάν αυτό θεωρηθεί αναγκαίο, σε χώρες και περιοχές στις οποίες η μετανάστευση και/ή η παροχή ασύλου αποτελούν θέματα προτεραιότητας αλλά για τις οποίες δεν υπάρχουν έγγραφα στρατηγικής ή ενδεικτικά προγράμματα ή όταν αυτά τα ενδεικτικά προγράμματα δεν προβλέπουν τη δυνατότητα παρεμβάσεων σ'αυτόν τον τομέα επειδή τα θέματα μετανάστευσης και/ή παροχής ασύλου δεν αποτελούσαν προτεραιότητα κατά την στιγμή έγκρισης του ενδεικτικού προγράμματος·
- στην χρηματοδότηση δράσεων μέσω των ΜΚΟ και άλλων φορέων της κοινωνίας των πολιτών χωρίς την έγκριση της κυβέρνησης, σε περιπτώσεις που η συνεργασία είναι περιορισμένη ή σε καταστάσεις δύσκολων εταιρικών σχέσεων.

Σε θεματικό επίπεδο, το προβλεπόμενο πρόγραμμα θα καλύψει τους σημαντικότερους τομείς δράσης που αντιστοιχούν στις βασικές πτυχές του φαινομένου της μετανάστευσης, ειδικότερα τη σχέση μεταξύ μετανάστευσης και ανάπτυξης, την οικονομική μετανάστευση, την πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένης της εκούσιας επιστροφής και επανένταξης των μεταναστών και τη διεθνή προστασία. Αυτό το πρόγραμμα δεν θα χρηματοδοτήσει, εξ ορισμού, τις δράσεις που έχουν σχεδιαστεί άμεσα για την αντιμετώπιση των ριζικών αιτίων της μετανάστευσης (συρράξεις, φτώχεια, κακή διακυβέρνηση, κλπ.). Πράγματι, αυτές οι πτυχές αφορούν τα προγράμματα ευρύτερης συνεργασίας, που χρηματοδοτούνται επί του παρόντος από τα γεωγραφικά μέσα και, στο μέλλον, από το Ευρωπαϊκό Μέσο Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης (ΕΜΓΕΣ) και το Μέσο Συνεργασίας για την Ανάπτυξη και Οικονομικής Συνεργασίας (ΜΣΑΟΣ) τα οποία είναι καταλληλότερα γι'αυτόν τον σκοπό. Εν πάση περιπτώσει, οι δράσεις που χρηματοδοτούνται βάσει του προγράμματος θα είναι συνεπείς με τις κοινοτικές προσπάθειες αντιμετώπισης των ριζικών αιτίων της μετανάστευσης. Το περιορισμένο πεδίο εφαρμογής και η ειδική και τεχνική φύση αυτού του θεματικού προγράμματος το καθιστούν ιδιαίτερα κατάλληλο για τη δημιουργία ικανοτήτων, κυρίως και για την επαγγελματική κατάρτιση. Παρόλο που μπορεί να προβλεφθεί η προμήθεια εξοπλισμού σε σχέση με τις δραστηριότητες που διεξάγονται στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος, εντούτοις αυτό δεν αποτελεί από μόνο του την ουσία της παρέμβασης.

Από γεωγραφικής άποψης, δεν πρέπει να τεθούν περιορισμοί εκ των προτέρων, δεδομένου ότι όλες οι γειτονικές και αναπτυσσόμενες τρίτες χώρες που καλύπτονται από το ΕΜΓΕΣ και

το ΜΣΑΟΣ είναι επιλέξιμες¹⁰. Σ' αυτό το πλαίσιο, το αντικείμενο του θεματικού προγράμματος είναι κατά κύριο λόγο, αν και όχι αποκλειστικά, η μετανάστευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση (νότου/βορρά και ανατολής/δύσης). Σχετικά, πρέπει να εξεταστούν σε πρώτο στάδιο οι περιοχές εκκίνησης και διέλευσης των μεταναστών με προορισμό την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ η δέουσα προσοχή πρέπει επίσης να δοθεί στις αναφαινόμενες περιφερειακές ή διαπεριφερειακές πρωτοβουλίες που σχετίζονται με τη μετανάστευση καθώς και με τα πλέον σχετικά μεταναστευτικά ρεύματα νότου/νότου.

Τέλος, το θεματικό πρόγραμμα πρέπει επίσης να παρέχει την ευκαιρία χρηματοδότησης καινοτόμων δράσεων οι οποίες θα επιλέγονται με βάση τα εγγενή τους πλεονεκτήματα και ανεξάρτητα από την γεωγραφική περιοχή, με την επιφύλαξη του προαναφερθέντος πεδίου εφαρμογής, στην οποία θα εφαρμοστούν.

Η σεβασμός των δημοκρατικών αρχών και του κράτους δικαίου, των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των μειονοτήτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και των σχετικών διεθνών συμφωνιών, αποτελούν ουσιαστικό στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την εφαρμογή του θεματικού προγράμματος. Στο μέτρο του δυνατού, οι δράσεις που χρηματοδοτούνται βάσει του θεματικού προγράμματος πρέπει να συνδέονται με μέτρα τα οποία αποσκοπούν στην ενίσχυση της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των βασικών κανόνων εργασίας και της αξιοπρεπούς εργασίας και του κράτους δικαίου. Η μέτρηση της επιτευχθείσας προόδου όσον αφορά την προώθηση των εν λόγω θεμελιωδών αξιών είναι κεντρικό στοιχείο της αξιολόγησης των αναγκών και των επιδόσεων, η οποία προηγείται κάθε περαιτέρω χρηματοδότησης συγκεκριμένων δράσεων. Η προσέγγιση αυτή θα αυξήσει την ενσυνείδητη αποδοχή των θεμάτων που σχετίζονται με τη μετανάστευση και το άσυλο εκ μέρους των τρίτων χωρών.

3.2. Στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές

Με βάση τον στόχο και το πεδίο εφαρμογής που περιγράφονται ανωτέρω, το θεματικό πρόγραμμα μπορεί να έχει τους ίδιους προσανατολισμούς με εκείνους του προγράμματος AENEAS, μολονότι απαιτούνται προσαρμογές λόγω των πολιτικών εξελίξεων που σημειώθηκαν από το 2004. Μεταξύ αυτών των πολιτικών εξελίξεων, εκείνες που αφορούν τη μετανάστευση και την ανάπτυξη και τη νόμιμη οικονομική μετανάστευση θα έχουν ενδεχομένως πιο καινοτόμες συνέπειες. Αυτό συμβαδίζει με το γεγονός ότι μέχρι πρόσφατα η εξωτερική διάσταση της μεταναστευτικής πολιτικής είχε διαμορφωθεί κατά κύριο λόγο γύρω από τον στόχο της καλύτερης διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών με σκοπό να μειωθεί η μεταναστευτική πίεση που ασκείται στην Ένωση. Παρόλο που αυτός παραμένει έγκυρος στόχος, η επιπλέον πρόκληση σήμερα συνίσταται στην ανάπτυξη πολιτικών οι οποίες θα αναγνωρίζουν ότι οι διακινούμενοι εργαζόμενοι είναι αναγκαίοι για τη λειτουργία των οικονομιών μας στους τομείς που η ΕΕ αντιμετωπίζει ελλείψεις εργατικού δυναμικού και επαγγελματικών δεξιοτήτων και που, παράλληλα, θα μεγιστοποιούν στο έπακρο τόσο για τους μετανάστες όσο και τις χώρες καταγωγής τους τα οφέλη της μετανάστευσης. Αυτό προϋποθέτει μια προσέγγιση που ξεπερνά τα θέματα ελέγχων στα σύνορα και καταπολέμησης της λαθρομετανάστευσης, ώστε να περιληφθούν και άλλες διαστάσεις του φαινομένου της μετανάστευσης ειδικότερα η ανάπτυξη και η απασχόληση.

¹⁰ Όσον αφορά τις χώρες της προενταξιακής στρατηγικής, περιλαμβανομένων και των Δυτικών Βαλκανίων, η συνεργασία στους τομείς της μετανάστευσης και του ασύλου θα συνεχίσει να χρηματοδοτείται από το μέσο προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ) ως αναπόσπαστο μέρος των εθνικών προγραμμάτων.

Αυτό σημαίνει ότι το μελλοντικό θεματικό πρόγραμμα πρέπει να διαρθρωθεί γύρω από τους πέντε ακόλουθους στόχους:

- ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της μετανάστευσης και της ανάπτυξης·
- προώθηση μιας αποτελεσματικά διαχειριζόμενης μετανάστευσης εργαζομένων·
- καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης και διευκόλυνση της επανεισδοχής των παράνομων μεταναστών·
- προστασία των μεταναστών από την εκμετάλλευση και τον αποκλεισμό·
- προώθηση της παροχής ασύλου και της διεθνούς προστασίας, μέσω, μεταξύ άλλων, προγραμμάτων περιφερειακής προστασίας.

3.2.1. *Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της μετανάστευσης και της ανάπτυξης*

Η μετανάστευση αποτελεί εγγενές στοιχείο της ανάπτυξης και σήμερα επικρατεί γενικά η άποψη ότι είναι αναγκαίο να υπάρξει στροφή από μια προσέγγιση που στηρίζεται σε «περισσότερη ανάπτυξη για λιγότερους μετανάστες» σε μια προσέγγιση «καλύτερης διαχείρισης της μετανάστευσης για περισσότερη ανάπτυξη»¹¹. Τον Δεκέμβριο 2002, η Επιτροπή παρουσίασε ανακοίνωση¹² σχετικά με την ενσωμάτωση θεμάτων μετανάστευσης στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ, η οποία περιείχε και ένα στοιχείο «μετανάστευσης και ανάπτυξης». Αυτή η ανακοίνωση, ενώ αναγνώριζε ότι η μακροπρόθεσμη προτεραιότητα της Κοινότητας είναι να αντιμετωπίσει τα ριζικά αίτια της μετανάστευσης, εφιστούσε την προσοχή της Ένωσης σε ορισμένες ειδικές πτυχές της σχέσης μεταξύ της μετανάστευσης και της ανάπτυξης. Το Συμβούλιο ενέκρινε αυτήν την προσέγγιση και κάλεσε την Επιτροπή να την αναπτύξει περαιτέρω¹³. Ως συνέπεια, η Επιτροπή εξέδωσε τον Σεπτέμβριο 2005 δεύτερη ανακοίνωση¹⁴ στην οποία προσδιορίζονται ορισμένες συγκεκριμένες κατευθύνσεις που μπορούν να έχουν θετικό αντίκτυπο στις σχέσεις μεταξύ μετανάστευσης και ανάπτυξης. Το θεματικό πρόγραμμα πρέπει να στηρίζει την εφαρμογή των μέτρων που περιγράφονται με αυτήν την ευκαιρία, ιδίως:

- να ενθαρρύνει τη συμβολή των μελών της διασποράς στην κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη της χώρας καταγωγής τους και να ενισχύσει την αξία της επιστροφής των μεταναστών·
- να μετριάσει τη διαρροή εγκεφάλων και να προωθήσει την κυκλοφορία εγκεφάλων, μέσω, μεταξύ άλλων, επαρκών μορφών προσωρινής μετανάστευσης·
- να διευκολύνει τη μεταφορά κονδυλίων των μεταναστών (εμβάσματα) στη χώρα καταγωγής τους, ειδικότερα μειώνοντας το κόστος αυτών των μεταφορών και προωθώντας τη χρησιμοποίησή τους για αναπτυξιακές δραστηριότητες·

¹¹ Τίτλος σεμιναρίου που διοργανώθηκε το 2005 από το Διεθνές Κέντρο για την Ανάπτυξη Μεταναστευτικής Πολιτικής (ICMPD).

¹² COM(2002) 703.

¹³ Βλέπε για το θέμα αυτό τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Μαΐου 2003 για την μετανάστευση και την ανάπτυξη.

¹⁴ COM(2005) 390.

- να ενθαρρύνει την εκούσια επιστροφή και την επαγγελματική και κοινωνικο-οικονομική επανένταξη των μεταναστών στην χώρα καταγωγής τους, ιδίως με την στήριξη των σχετικών δημοσίων πολιτικών και των καθεστώτων κοινωνικής ασφάλισης·
- να ενισχύσει τη δημιουργία ικανοτήτων για την καλύτερη διαχείριση της μετανάστευσης.

3.2.2. Προώθηση μιας αποτελεσματικά διαχειριζόμενης μετανάστευσης εργαζομένων

Το 2003, στην ανακοίνωσή της σχετικά με την μετανάστευση, την ένταξη και την απασχόληση¹⁵, και σύμφωνα με την Ατζέντα της Λισαβόνας, η Επιτροπή απέδειξε ότι ήταν αναγκαίο να υιοθετηθεί μια δυναμική προσέγγιση σε ό,τι αφορά τη νόμιμη μετανάστευση ώστε να ευνοηθεί η απασχόληση. Μια τέτοια προσέγγιση θα επιτρέψει στην Ένωση να επιλύσει τα αυξανόμενα δημογραφικά, κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει. Η μετανάστευση δεν είναι η μόνη προβλεπόμενη λύση για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων αλλά, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, μπορεί να συμβάλει στη μείωση των συνεπειών τους ενώ παράλληλα θα βοηθήσει στην κάλυψη των αναγκών των αγορών εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στις αρχές του 2005, η Επιτροπή εξέδωσε Πράσινη Βίβλο για μία κοινοτική προσέγγιση της διαχείρισης της οικονομικής μετανάστευσης¹⁶, που αποσκοπούσε στον εντοπισμό των κυριότερων προκλήσεων και στις πιθανές λύσεις με σκοπό την εκπόνηση ενός κοινοτικού νομοθετικού πλαισίου για την οικονομική μετανάστευση. Τα αποτελέσματα του δημοσίου διαλόγου σχετικά με αυτήν την Πράσινη Βίβλο ενσωματώθηκαν στο σχέδιο δράσης για τη νόμιμη μετανάστευση, που ενέκρινε η Επιτροπή στις 21 Δεκεμβρίου 2005¹⁷. Σ' αυτό το σχέδιο δράσης, το οποίο περιλαμβάνει χάρτη πορείας για ένα ολόκληρο φάσμα νομοθετικών και μη νομοθετικών μέτρων, η Επιτροπή τονίζει ότι η διαχείριση της οικονομικής μετανάστευσης απαιτεί όχι μόνον μια σαφή και εναρμονισμένη πολιτική εισδοχής, αλλά και τον διάλογο και τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες ώστε να βελτιωθεί από κοινού η διαχείριση της διεθνούς μετανάστευσης εργαζομένων. Σχετικά με αυτό, οι εξωτερικές σχέσεις και οι πολιτικές συνεργασίας έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, με την επιφύλαξη της αρχής της κοινοτικής προτίμησης, καθώς είναι σαφές ότι πρέπει να απασχολείται πλήρως το εργατικό δυναμικό που υπάρχει διαθέσιμο εντός της ΕΕ. Σ' αυτό το πλαίσιο, το θεματικό πρόγραμμα μπορεί να συμβάλει:

- στη διάδοση πληροφοριών για το νομικό πλαίσιο που θα διέπει τη μετανάστευση και για τους όρους εισόδου και διαμονής στο έδαφος της Ένωσης·
- στη διάδοση πληροφοριών σχετικά με τις δυνατότητες και τις ανάγκες μετανάστευσης εργατικού δυναμικού στα κράτη μέλη και σχετικά με τα προσόντα που πρέπει να διαθέτουν οι υποψήφιοι προς μετανάστευση από τρίτες χώρες· στη στήριξη της κατάρτισης των υποψηφίων προς μετανάστευση, πριν από την αναχώρησή τους για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία θα περιλαμβάνει ενημέρωση για την ένταξή τους στα κράτη μέλη και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους·

¹⁵ COM(2003) 336.

¹⁶ COM(2004) 811.

¹⁷ COM(2005) 669.

- στην ενθάρρυνση της εκπόνησης και της εφαρμογής νομοθετικών πλαισίων για μετανάστες εργαζόμενους σε τρίτες χώρες.

Λαμβανομένων υπόψη των πρόσφατων ανακοινώσεων για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη και για την στρατηγική της ΕΕ/ΕΚ για δράση που αφορά την έλλειψη ανθρώπινων πόρων στον τομέα της υγείας στις αναπτυσσόμενες χώρες¹⁸, οι προτεινόμενες κατευθύνσεις στο δεύτερο και τρίτο εδάφιο αυτού του τμήματος πρέπει να εφαρμοστούν λαμβανομένης πλήρως υπόψη της ανάγκης να αποτραπεί η "διαρροή εγκεφάλων". Κατά συνέπεια, πρέπει να εφιστάται η προσοχή στις διαρθρωτικές ή προσωρινές ανάγκες που δηλώνονται σε ορισμένους τομείς/επαγγέλματα/περιοχές σε τρίτες χώρες, και οι οποίες γίνονται σοβαρότερες από αυτήν την "διαρροή εγκεφάλων". Μια σφαιρική και συνεκτική προσέγγιση είναι επίσης αναγκαία για να εξασφαλιστεί η δεοντολογική πρόσληψη των εργαζομένων.

3.2.3. Καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης και διευκόλυνση της επανεισδοχής των παράνομων μεταναστών

Η πρόληψη της παράνομης εισόδου των μεταναστών παραμένει ουσιαστικό στοιχείο. Συνεπώς, ο έλεγχος της μετανάστευσης παραμένει μια στρατηγική προτεραιότητα μεσοπρόθεσμα. Αυτό το θεματικό πρόγραμμα πρέπει να συμβάλει στην υλοποίηση αυτής της προτεραιότητας υποστηρίζοντας σχέδια συνεργασίας με τρίτες χώρες, και ιδίως τον συντονισμό μεταξύ φορέων που είναι αρμόδιοι για την διαχείριση της μετανάστευσης, στους ακόλουθους τομείς:

- καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης και της εμπορίας ανθρώπων·
- ενημέρωση με στόχο την αποθάρρυνση της λαθρομετανάστευσης και τη συνειδητοποίηση των κινδύνων που συνδέονται με αυτήν·
- πρόληψη και καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης (μέσω, μεταξύ άλλων, της βελτίωσης των ικανοτήτων στις μεθοριακές περιοχές, της διαχείρισης των θεωρήσεων και των διαβατηρίων, περιλαμβανομένης και της ασφάλειας των εγγράφων και ενδεχομένως της εισαγωγής βιομετρικών δεδομένων, και, της ανίχνευσης των παραποιημένων εγγράφων)·
- εφαρμογή συμφωνιών επανεισδοχής που έχουν συναφθεί με την Κοινότητα, καθώς και κοινωνική και επαγγελματική επανένταξη των επαναπατριζομένων με στόχο να καταστεί βιώσιμη η επιστροφή τους·
- παροχή βοήθειας στις τρίτες χώρες για τη διαχείριση της λαθρομετανάστευσης (βοήθεια για τη διαπραγμάτευση και την εφαρμογή των δικών τους συμφωνιών επανεισδοχής ή ρυθμίσεων με άλλες τρίτες χώρες, και εξασφάλιση των κατάλληλων ανθρωπιστικών συνθηκών στα κέντρα όπου στεγάζονται οι λαθρομετανάστες πριν τον επαναπατρισμό τους, στήριξη της εκούσιας επιστροφής τους και της βιώσιμης επανένταξής τους στη χώρα καταγωγής τους).

Σ' αυτό το πλαίσιο, πρέπει να εξασφαλιστεί ο σεβασμός των θεμελιωδών ελευθεριών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και πρέπει να καθοριστούν ειδικά κριτήρια για την αποτελεσματικότερη τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και για τη συγκριτική ανάλυση των σχεδίων από την άποψη των συνεπειών τους στα ανθρώπινα δικαιώματα.

¹⁸ COM(2005) 642.

3.2.4. Προστασία των μεταναστών από την εκμετάλλευση και τον αποκλεισμό

Προτεραιότητα αυτού του προγράμματος, όπως και του προγράμματος AENEAS, πρέπει να είναι η προώθηση στις τρίτες χώρες, με την ενίσχυση των ικανοτήτων των μη κρατικών φορέων και την κατάρτιση των κυριοτέρων συμμετεχόντων, της δυνατότητας για τους μετανάστες να ενσωματώνονται στην κοινωνία των χωρών υποδοχής και να προστατεύονται από την κακομεταχείριση. Οι παρεμβάσεις δύνανται να καλύπτουν τους ακόλουθους τομείς:

- ανάπτυξη της νομοθεσίας των τρίτων χωρών στον τομέα της νόμιμης μετανάστευσης, ιδίως σε ό,τι αφορά τους κανόνες εισδοχής, τα δικαιώματα και το καθεστώς των ατόμων που γίνονται δεκτά, την ισότιμη μεταχείριση των νομίμως διαμενόντων στη χώρα·
- ένταξη και μη διακριτική μεταχείριση καθώς και μέτρα για την προστασία των μεταναστών από τον ρατσισμό και τη ξеноφοβία, στα οποία περιλαμβάνεται η ενημέρωση των μεταναστών σχετικά με τα βασικά δικαιώματά τους και με τα αρμόδια μέσα επιβολής του νόμου σε περίπτωση παραβίασης αυτών των δικαιωμάτων·
- πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και κάθε μορφής δουλείας.

Κατά την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών, πρέπει να ληφθεί δεόντως υπόψη η προστασία των μεταναστών που είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένοι στον κίνδυνο κακομεταχείρισης και αποκλεισμού, ιδίως των παιδιών και των γυναικών. Επίσης πρέπει να ληφθούν υπόψη τα δικαιώματα των μεταναστών για αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας και για δίκαιη μεταχείριση στο κοινωνικό και επαγγελματικό επίπεδο.

3.2.5. Προώθηση της παροχής ασύλου και της διεθνούς προστασίας των προσφύγων

Τα θέματα που αφορούν την παροχή ασύλου είναι πρωταρχικής σημασίας στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ και της αναπτυξιακής συνεργασίας με τις τρίτες χώρες οι οποίες βρίσκονται αντιμέτωπες με μετακινήσεις προσφύγων. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η Σύμβαση της Γενεύης για τους πρόσφυγες του 1951 και το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967 αποτελούν το νομικό πλαίσιο το οποίο διέπει το καθεστώς διεθνούς προστασίας. Οι πρωτοβουλίες «Ατζέντα για την προστασία» και «Convention Plus» της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) αποσκοπούν στο να βελτιώσουν την κατάσταση των προσφύγων με ειδικές συμφωνίες μεταξύ κρατών, άλλων εταίρων και της UNHCR· επικεντρώνονται ιδίως στην επανεγκατάσταση, στον καθορισμό των στόχων της βοήθειας για την ανάπτυξη και στη διαχείριση των δευτερευουσών μετακινήσεων των προσφύγων και των ατόμων που ζητούν άσυλο. Η ΕΕ συμμερίζεται την άποψη της UNHCR ότι οι λύσεις στα προβλήματα σχετικά με τους πρόσφυγες πρέπει να αναζητηθούν κατά κύριο λόγο στις περιοχές καταγωγής τους, οι οποίες συνήθως φιλοξενούν τους μεγαλύτερους προσφυγικούς πληθυσμούς. Οι χώρες αυτές επίσης δεν διαθέτουν την θεσμική και οικονομική ικανότητα να αντιμετωπίσουν από μόνες τους τις εν λόγω προκλήσεις. Στόχος της Επιτροπής, στο πλαίσιο της εξωτερικής της βοήθειας, είναι να ενισχυθούν οι ικανότητες που θα εξασφαλίζουν αποτελεσματική προστασία και βιώσιμες λύσεις στις περιοχές καταγωγής - με την δημιουργία ικανοτήτων για την παροχή ασύλου, την τοπική ένταξη, τον επαναπατρισμό και την επανεγκατάσταση. Ο ίδιος στόχος αντανάκλαται επίσης στην προσέγγιση που υιοθέτησε η ΕΕ σε θέματα διεθνούς προστασίας, όπως εφαρμόζεται μέσω των πρότυπων προγραμμάτων περιφερειακής προστασίας (όπως, για τα Δυτικά ΝΑΚ και την περιοχή των Μεγάλων Λιμνών στην Αφρική).

Ένας από τους στόχους του προγράμματος AENEAS είναι να στηρίζει αυτές τις εξελίξεις καθώς και την εφαρμογή αυτών των πρότυπων προγραμμάτων περιφερειακής προστασίας. Με τον τρόπο αυτό, το θεματικό πρόγραμμα πιστεύεται ότι θα συνεχίζει να στηρίζει την προσπάθεια της Κοινότητας για βιώσιμες λύσεις σε περιπτώσεις παρατεταμένης ύπαρξης προσφύγων, και ειδικότερα :

- να ενισχύσει τις τρίτες χώρες όσον αφορά τη θεσμική τους ικανότητα, αφενός, για την παροχή ασύλου και διεθνούς προστασίας, και, αφετέρου, για την κατάρτιση εθνικών νομικών πλαισίων·
- να στηρίζει την καταχώρηση των ατόμων που ζητούν άσυλο και των προσφύγων·
- να προωθήσει τα διεθνή πρότυπα και μέσα προστασίας των προσφύγων·
- να ενθαρρύνει τη βελτίωση των συνθηκών υποδοχής, τοπικής ένταξης, τη διαρκή επανένταξη των επαναπατριζομένων καθώς και τα προγράμματα επανεγκατάστασης.

Παρόλο που η κατάσταση των προσφύγων είναι πολύ διαφορετική από εκείνη των οικονομικών μεταναστών, πολλές από τις πρωτοβουλίες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο άλλων πτυχών αυτού του προγράμματος - π.χ. η ενθάρρυνση των συνεισφορών της διασποράς, η διευκόλυνση μεταφοράς κεφαλαίων, η προστασία από τη διακριτική μεταχείριση, κλπ. – πιστεύεται ότι θα αποβούν προς όφελος και των προσφύγων.

3.3. Αρχές προγραμματισμού και εφαρμογής

Αυτό το θεματικό πρόγραμμα θα αποτελέσει αντικείμενο πολυετούς προγραμματισμού από την Επιτροπή παράλληλα και σύμφωνα με τον προγραμματισμό της βοήθειας που χορηγείται από τα γεωγραφικά προγράμματα. Ο πολυετής προγραμματισμός θα λάβει τη μορφή ενός εγγράφου θεματικής στρατηγικής και ενός πολυετούς ενδεικτικού προγράμματος. Το πρώτο έγγραφο θεματικής στρατηγικής και το πολυετές ενδεικτικό πρόγραμμα θα εκπονηθούν για το διάστημα 2007-2010· το δεύτερο, για το διάστημα 2011-2013.

Με βάση το έγγραφο θεματικής στρατηγικής και το πολυετές ενδεικτικό πρόγραμμα, η Επιτροπή θα εκπονεί κάθε χρόνο ετήσιο πρόγραμμα εργασίας, όπου θα καθορίζονται οι δράσεις προτεραιότητας που πρέπει να στηριχθούν, θα διευκρινίζονται οι γεωγραφικοί και θεματικοί τομείς, οι συγκεκριμένοι στόχοι, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τα ενδεικτικά ποσά. Κατά την εκπόνηση του ετήσιου προγράμματος εργασίας, η Επιτροπή δύναται να εξετάζει νέες ενδεχόμενες προτεραιότητες και εξελίξεις που δεν προβλέπονται στο πολυετές ενδεικτικό πρόγραμμα. Αυτό το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας θα εφαρμοστεί με όλα τα κατάλληλα μέσα, σύμφωνα με τους ισχύοντες δημοσιονομικούς και συμβατικούς κανόνες, με σχετικό περιθώριο ευελιξίας ώστε να υπάρχει έγκαιρη και αποτελεσματική αντίδραση στις ταχέως μεταβαλλόμενες συνθήκες καθώς και στις νέες τάσεις και προτεραιότητες της μετανάστευσης.

Επιπλέον, στην περίπτωση σοβαρών και απρόβλεπτων, ή σοβαρών έκτακτων αναγκών¹⁹ ή περιστάσεων, η Επιτροπή δύναται να εγκρίνει ειδικά μέτρα που δεν προβλέπονται στο έγγραφο θεματικής στρατηγικής ή στο πολυετές ενδεικτικό πρόγραμμα σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των κανονισμών για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Μέσου Γειτονίας και

¹⁹ Βλέπε επίσης τα συμπεράσματα της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Βρυξελλών, 15 και 16 Δεκεμβρίου 2005, Παράρτημα Ι – Παγκόσμια προσέγγιση της μετανάστευσης.

Εταιρικής Σχέσης (ΕΜΓΕΣ) και του μέσου συνεργασίας για την ανάπτυξη και οικονομικής συνεργασίας (ΜΣΑΟΣ).

Οι ενδεχόμενες αντιδράσεις σε καταστάσεις κρίσης πρέπει κατά κύριο λόγο να εξετάζονται στο πλαίσιο του μέσου σταθερότητας.

Μια επιτροπή προβλέπεται να επικουρεί την Επιτροπή, σύμφωνα με διαδικασία που θα καθοριστεί με τις κατάλληλες νομικές πράξεις.

Ο κατάλογος των επιλέξιμων εταίρων για χρηματοδοτική στήριξη στο πλαίσιο του θεματικού προγράμματος θα είναι όσο το δυνατό ευρύτερος και θα περιλαμβάνει τις ομοσπονδιακές, εθνικές, περιφερειακές και τοπικές διοικήσεις, τα τμήματα και τις υπηρεσίες τους, τους δήμους, τις περιφερειακές και διεθνείς οργανώσεις και υπηρεσίες, καθώς και μη κυβερνητικές οργανώσεις ή άλλους μη κρατικούς φορείς, ερευνητικά ιδρύματα, ενώσεις, κοινωνικούς εταίρους και δημοσίους και ιδιωτικούς φορείς, τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και στις τρίτες χώρες, προωθώντας ιδίως την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων μεταξύ τους.

Η Επιτροπή προτίθεται να αναμίζει τρίτες χώρες σε δράσεις που χρηματοδοτούνται από το θεματικό πρόγραμμα ώστε να προωθήσει την ενσυνείδητη αποδοχή των δράσεων αυτών. Γι' αυτόν τον σκοπό, οι τρίτες χώρες θα ενημερώνονται, μέσω των κατάλληλων διαύλων (αντιπροσωπείες, μικτές επιτροπές, συνεδριάσεις, τακτικές ανταλλαγές στο πλαίσιο συμφωνιών διμερούς συνεργασίας, κλπ.) σχετικά με τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και τις δράσεις που προγραμματίζονται και εφαρμόζονται. Παρόλο που θα επιδιωχθεί η επίσημη συμφωνία των τρίτων χωρών για τις δράσεις και η ενσυνείδητη αποδοχή των δράσεων αυτών, το θεματικό πρόγραμμα θα δώσει στην Κοινότητα ορισμένη αυτονομία και ευελιξία έναντι των κυβερνήσεων των δικαιούχων χωρών: η Επιτροπή θα είναι ελεύθερη να χρηματοδοτεί δράσεις μέσω των ΜΚΟ και άλλων φορέων της κοινωνίας των πολιτών χωρίς την έγκριση της κυβέρνησης, σε περιπτώσεις που η συνεργασία είναι περιορισμένη ή σε καταστάσεις δύσκολων εταιρικών σχέσεων.

Θα διεξαχθεί εξωτερική αξιολόγηση των δράσεων κατά την πρώτη τριετή περίοδο (2007-2010) ώστε να συγκεντρωθούν συμπεράσματα που θα χρησιμεύσουν για την προετοιμασία του δεύτερου εγγράφου θεματικής στρατηγικής (2011-2013). Στο μέτρο του δυνατού, αυτή η αξιολόγηση πρέπει να αφορά τα συνδυασμένα αποτελέσματα των μέτρων διαχείρισης της μετανάστευσης και των μέτρων και δράσεων που αποσκοπούν στην βελτίωση των συνεπειών της μετανάστευσης στην ανάπτυξη, στην προώθηση της αποτελεσματικής διαχείρισης της μετανάστευσης εργατικού δυναμικού καθώς και στη βελτίωση της διεθνούς προστασίας. Στο πλαίσιο αυτής της αξιολόγησης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η γνώμη των εταίρων οι οποίοι εφαρμόζουν σχέδια χρηματοδοτούμενα μέσω του θεματικού προγράμματος. Η έκθεση αξιολόγησης θα διαβιβαστεί στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και θα εξεταστεί από κοινού με τα όργανα αυτά.

ANNEX I

Projects selected for co-financing by the European Commission under the 2004 budget for the AENEAS Programme

(financial and technical assistance to third countries in the areas of migration and asylum)

Applicant	Project Title	Location	EC contribution	Actions and objectives
Direccion General d'immigracion de la Cooperación para el Desarrollo y el Voluntariado de la Comunidad de Madrid	Accompagnement à l'amélioration des conditions d'accueil et de protection des mineurs de 14 ans regroupés en provenance du territoire de la Communauté de Madrid	Espagne et Maroc	1.999.999,00 €	Le projet a pour but de résoudre les problèmes qu'éprouvent des mineurs de moins de 14 ans d'origine marocaine, qui se trouvent tout seuls, non accompagnés et en situation irrégulière dans la région de Madrid. Il propose de mettre en place un mécanisme qui garantisse leur protection depuis leur identification et facilite de façon efficace et effective leur retour auprès de leur famille dans leur milieu et pays d'origine.
UNHCR	Building an Asylum structure in Serbia and Montenegro	Serbia et Montenegro	698.005,92 €	to assist Serbia and Montenegro in developing the asylum structure.
ERA	Training Action for the Balkans , Three intensive seminars on Asylum and International Protection for 120 civil servants	Balkans	512.617,00 €	Three seminars, one week each, will first and foremost give a general overview of all the issues related to the migration and asylum, in particular: legal migration; dialogue on migratory flows; readmission and reintegration of the returnees; illegal immigration.
Ministry of Interior, Public Administration and Decentralisation of the Hellenic Republic	Building on Mechanism to effectively and sustainably implement readmission agreements between Albania, the EC and third countries	Albanie et Greece	1.454.768,00 €	The main set of activities will be: capacity building of return and readmission entities in Albania; cooperative approaches to information exchange between administrations in the implementation of readmission agreements; building mechanisms of return to and from Albania including improving the identification of illegal immigrants bound for readmission and the re-integration of returnees.
Ministry of Interior Italy Across Sahara		Italy, Libya and Niger	1.567.158,27 €	enhancing cooperation between Libya and Niger in border control and fight against illegal migration, to organise their structures and to consider revision of legislation; training of trainers/officers of staff employed in specific sectors of interest
IOM	Enhanced Capacity building in Migration Management to Support Effective Return and Sustainable reintegration of refugees in Sri Lanka	Sri Lanka	1.873.464,00 €	To enhance the capacity of the Government of Sri Lanka to manage migration with a particular focus on return migration. To enhance measures to assist in the sustainable reintegration of returning migrants
IOM	Programme de renforcement et de soutien au Dialogue et à la gestion des migrations irrégulières et de Transit au Maghreb en provenance de l'Afrique de l'Ouest	EU, Maghreb, Afrique Sub-Saharien	1.561.245,56 €	Renforcement du dialogue et des mécanismes de suivi et de coordination Coopération technique en matière de renforcement des capacités institutionnelles des pays de transit et d'origine Campagnes d'information auprès des migrants potentiels au sein des pays émetteurs
IOM	An integrated approach to promoting legal migration through national capacity building	South Caucasus	777.397,00 €	to prevent illegal immigration, facilitate discussions on conclusion of bilateral readmission agreements based on the EU-standard, enable improved reintegration, and promote legal migration within each South Caucasus country and bilaterally with targeted receiving EU member states through dialogue and capacity building.
UNHCR	Strengthening protection and durable solutions for asylum seekers and refugees in Egypt	Egypt	524.058,00 €	Strengthening Protection and Durable Solutions for Asylum-Seekers and Refugees in Egypt

UNHCR	The cross border cooperation process	Belarus , Moldova, Ukraine	1.307.898,40 €	develop a coordinating mechanism to effectively respond to asylum, migration and border management challenges in Belarus, Moldova and Ukraine, and in the region at large in close cooperation with Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania Poland, Romania, Slovakia.
ILO	ILO/UNIFEM/EC Asian Programme of the Governance of Labour Migration	countries of the Mekong region China Korea Japan and South Asia countries	1.955.335,00 €	contribute to the promotion of rights and gender-based governance of labour migration and the protection of Asian migrant workers from exploitative and abusive treatment
IOM	TRIM	Libya	2.000.000,00 €	the Action will strengthen Libya's capacities to address illegal transit immigration in a humane and orderly manner
IOM	Regional Dialogue and Program on facilitating managed and legal migration between Asia and the EU	Asia	848.583,00 €	develop legal migration and enhance regional dialogue and cooperation in facilitating managed migration from Asia to the EU
CISP - Comitato Internazioanale per lo Sviluppo dei popoli	Projet réseau Afrique/Migration	Maghreb et Libye	1.307.131,00 €	Le projet vise à renforcer l'engagement opérationnel et la collaboration régionale des acteurs de la société civile en matière de gestion des flux migratoires, en particulier l'immigration illégale et le trafic des êtres humains, par la mise en place et la livraison d'un ensemble de services en faveur des immigrés illégaux, par la croissance de la perception et des informations de l'opinion publique et des autorités locales maghrébines sur la réalité de la migration et, enfin, par le renforcement et l'élargissement du réseau Afrique Migration.
Comune di Roma	W.A.R.M.	Albania	1.215.196,00 €	Reintegration of Albanian returnees through their insertion on labour market and through micro-enterprises creation.
Euro-Mediterranean Human Rights Network - EMHRN	Enhancing civil society participation in human rights management of migration	Libie et Maghreb	535.598,00 €	Enhancing civil society participation in human rights management of migration and asylum in the Southern Mediterranean and Middle East
Mairie de Cartaya	Programme de gestion integral de l'immigration saisonniere	Maroc Espagne	1.196.000,00 €	Gestion intégrale de l'immigration saisonnière de travailleurs marocains vers un groupe de municipalités agricoles espagnoles.
Guardia Civil Ministry of Interior	Project Seahorse	Maroc Mauritanie	2.000.000,00 €	Establish and develop Maghreb- Sub Saharan African relations and dialogue on migration questions.
MLAL - Progettomondo	Promotion d'une migration responsable	Maroc	868.214,40 €	Promouvoir une migration responsable dans la région de Tadla Azilal en encourageant la conscientisation des jeunes sur les risques de l'émigration clandestine.
World Bank	International migration from Middles East and North Africa	Middle East and North Africa	733.570,00 €	identify and support the implementation of projects, policies, regional arrangements, and institutional reforms that will maximise the benefits of international migration flows and reduce their costs
Croatian Law Centre	Protection of Asylum seekers in the Republic of Croatia and Region	Croatia and region	1.000.000,00 €	Strengthening the protection in CRO and region (BH, SMN) by developing asylum system consistent with international standards.
European Council on Refugees ,and Exiles - ECRE	The protection of refugees asylum seekers and forced migrants	Belarius, Moldova, Russia, Ukraine	529.705,00 €	Improve the implementation in Belarus, Molodva, Ukraine and European Russia of national and international refugee and human rights instruments – leading to increased security and protection for refugees.
Institut Universitaire Européen	Action collective dee soutien à la réintégration des migrants de retour dans leur pays d'origine	Algerie Maroc Tunisie	1.076.000,00 €	soutenir la réintégration durable des personnes en retour en Algérie, au Maroc et en Tunisie (Construction d'une base de données sur les personnes en retour, production de rapports sur le retour et la réintégration, rencontres sur le thème de la réintégration, présentation de propositions
COOPI - Cooperazione Internazionale	ALBAMAR	Albanie et Maroc	1.334.572,00 €	definition and implementation of an integrated support to Moroccan and Albanian migrants forcibly or voluntarily repatriated from Italy that are highly exposed to the risks of illegal migration and criminal activities

VASA PRAVA - BiH	Strengthening the protection of asylum seekers	BiH	616.562,98 €	ensuring a maximum protection and access to justice for asylum seekers, recognized refugees and other categories of persons under international protection in BiH, and victims of human trafficking, ensuring the full access to their rights via the provision of free legal aid and information campaigns
Cabinet of Secretary for Security of the Macao Special Administrative Region	2005/2006 MIGRAMACAO	Macao , China	500.904,80 €	The aim of the MIGRAMACAU action is to ensure entities of Macao more effective management in all aspects of migration flows, including the prevention and combating of illegal immigration and trafficking in human beings through the cooperation with regional countries and the coordination with the EC
			29.993.983,33 €	

ANNEX II

AENEAS ANNUAL WORKPROGRAMME 2005

Regions	Regions and countries	Areas	Article	Objectives	Types of activities (indicative)	Indicative amounts (million €)	AWP
All regions	Countries concerned by readmission negotiations	Readmission	Art. 2 § 1 e	Support implementation of readmission agreement with the EC, once initialled, signed or concluded.	Develop the exchange of information between the administrations concerned, improve the identification and the documentation of returnees, improve the infrastructure of reception and develop capacity of reception of non-national returnees before transfer to their country of origin.	3.35	2005

North Africa	Countries of the region to be determined	Management of Migration+ Asylum and International Protection+ Fight against illegal migration	Art. 2 § 1 c & d	1. Improve conditions of reception of refugees in the region. 2. Improve international protection, complying with international conventions and reinforce legal structures in the regions. Promote regional cooperation in the field of management of migration flows, especially transit migration, illegal migration and trafficking in human beings.	1. Improvement of the conditions of reception and of the capacity of registration and of documentation of asylum seekers and refugees as well as of integration in the host country. 2. Development of a regional dialogue on asylum and strengthening of the legislative capacities and of the expertise available in the region. 3. Development of exchange of expertise and advice with the EU. 4. Development of the training of the administrations concerned. Development of the transnational coordination of the central services for fight against illegal immigration in view of encouraging coordination, dialogue, exchange of experience and information between the specialised services of the national administrations. 5. Development and setting up of a protocol defining short and medium term immediate responsibility for the victims of shipwreck and clandestine passage. Setting-up of an entity for legal assistance and support to the investigators allowing to reconcile the humanitarian responsibility and the research of the authors of the most serious offences of	3,0	2005
--------------	--	---	------------------	---	--	-----	------

					trafficking of the human beings'. 6. Development of a network of liaison officers for harbour and airport control of migration in order to improve the fight against illegal migration.		
Eastern Europe, Southern Caucasus and Central Asia	All the countries of the region and Russia in particular	Legal migration	Art. 2 § 1 a & b	1. Improve the protection and the treatment of migrants. 2. Improve the policies related to the management of immigration for labour purposes	1. Development of the training of staff and exchange of information and experience, creation of a network for information concerning migration for economic purposes. 2. Support of actions for fight against racism and xenophobia towards migrants. 3. Capacity building of regional and national authorities in order to evaluate	3,0	2005

					the needs and perspectives for foreign workforce and putting in place of appropriate strategies and pilot projects.		
Eastern Europe, Southern Caucasus and Central Asia	Moldova, Belarus, Armenia, Georgia, Azerbaijan, Tajikistan	Legal Migration	Art. 2 § 1 a & b	Facilitate the use of remittances in favour of the macroeconomic development of the countries concerned.	Support initiatives in view of using remittances for productive goals.	2,0	2005
Eastern Europe, Southern Caucasus and Central Asia	Russia, Ukraine, Moldova and Belarus	Asylum and international protection.	Art. 2. § 1 c	Improve international protection	Improvement of the conditions of reception and of the capacity of registration and of documentation of their asylum seekers and refugees as well as of integration in the host country.	2,0	2005
Eastern Europe, Southern Caucasus and Central Asia	All the countries of the region of Eastern Europe, Southern Caucasus and Central Asia	Fight against illegal migration	Art. 2 § 1 d	Fight against trafficking and smuggling of human beings	1. Promotion of cooperation and of information exchange at the regional level, management of transit migration and fight against false documents. 2. Development of the capacities to persecute traffickers and of protection and reintegration of victims. 3. Development of information and awareness-raising of candidates for	5,0	2005

					migration. 4. Staff training for detection of false documents.		
Balkans	Region as a whole	Management of Migration	Art. 2 § 1	Support the development of national policies according to a unified approach in the fields of migration and asylum and visa	Improve the management capacity of the institutions involved in the fields of asylum, migration and visa.	4,0	2005
Turkey	Turkey	Asylum and international protection.	Art. 2 § 1 c	Reinforce asylum systems	Improve the necessary reception conditions and the capacity in the field of registration and documentation of asylum seekers and refugees as well as their integration in the host country.	1,0	2005
Turkey	Turkey	Fight against illegal migration	Art. 2 § 1 d	Increase the fight against illegal migration	Contribute to the implementation of the action plan for fight against illegal immigration	1,0	2005

Asia	China	Fight against illegal migration	Art. 2 § 1 d	Improve the cooperation EU/RPC in the field of the fight against illegal migration and smuggling of human beings.	Development of exchange of information, of cooperation and recognition of respective knowledge of systems between administrations of the RPC and the EU, especially in the field of return, false documents and biometrics.	4,0	2005
Latin America	Region as a whole (and in particular the countries of the Andean Community Argentina and Uruguay).	Legal Migration	Art. 2 § 1 a & b	Support the development of the interregional dialogue EU/LAC	1. Promote a more efficient use of remittances in the macro-economic development of the country. 2. Establish and/or develop systems for data collection and treatment in the field of migration flows.	3,0	2005
Sub-Saharan Africa	All the countries of the region.	Migration and development + Legal Migration	Art. 2 § 1 a & b & d	Support improvement of laws, policies and management structures in the field of migration especially through actions of regional character.	1. Reinforce the link between migration and development (notably by improving transfer systems for remittances, enhancing the role of diasporas, limiting 'brain drain', favouring "brain circulation" and starting experiences at intra-regional level). 2. Facilitation and circulation of legal migrants. 3. Fight against smuggling of human beings and illegal immigration. 4. Develop the capacity of authorities and responsible organisations to collect and	5,0	2005

					analyse data on migrants and to manage the questions related to migration.		
Sub-Saharan Africa	Countries receiving important quantities of refugees (with a priority for Tanzania)	Asylum and International Protection	Art. 2. § 1 c	Develop sustainable solutions in favour of refugees	Reinforce the capacity of protection in the host regions especially in order to 1) support the management capacity of the national authorities 2) develop registration and documentation systems for refugees et 3) tackle the problems concerning their integration in the host regions	4,0	2005
						40,350,000	